

1. Úvod

Nemocniční lékárenství je samostatný specializovaný obor, který má nezastupitelnou úlohu v zajišťování komplexní lékárenské péče, především pro lůžková zdravotnická zařízení. Nemocniční lékárna je nedílnou součástí těchto zařízení. Koncepce oboru nemocničního lékárenství si klade za úkol nastínit roli nemocničního lékárenství v nejbližších letech, a to s ohledem na kontext rozvoje globálního a zejména evropského nemocničního lékárenství a navrhnout řešení vedoucí k vytčenému cíli. Cílem změn je standardizace nemocniční lékárenské péče na vysoké úrovni odpovídající spojení nejnovějších farmaceuticko-medicínských poznatků se společenskou objednávkou, etickými principy a ekonomickými možnostmi zdravotního systému.

2. Definice a náplň oboru

Lékařská péče v nemocničních lékárnách je zaměřena na soustavnou a komplexní optimalizaci a individualizaci farmakoterapie a používání zdravotnických prostředků. Optimalizací se rozumí zvyšování jakosti a dostupnosti poskytované péče při racionálním využití dostupných zdrojů.

Nemocniční lékárenství poskytuje lékařskou péči:

- hospitalizovaným pacientům
- pacientům denních stacionářů
- pacientům propouštěným ze zdravotnických zařízení
- pacientům ambulantním
- pacientům v systému domácí péče

Specializovanou péči poskytuje i obyvatelstvu, zdravotnickým zařízením, jejichž je součástí a dalším zdravotnickým i nezdravotnickým subjektům.

Nemocniční lékárenství se zabývá:

- zajišťováním a výdejem léčiv a zdravotnických prostředků
- přípravou léčiv
- jejich kontrolou a vedením příslušné evidence
- výdejem a přípravou laboratorních chemikálií a laboratorních diagnostik
- lékovou politikou
- bezpečností zacházení s léčivy

Přípravou léčiv se rozumí příprava všech lékových forem, tzn. včetně technologicky náročných

- individualizovaných sterilních léčivých přípravků s obsahem cytostatik, antibiotik, analgetik-anodyn, a dalších léčiv k parenterální aplikaci, přípravků pro genovou terapii
- léčivých přípravků připravovaných hromadně v šaržích podle zásad platných předpisů
- dalších vysoce individualizovaných léčivých přípravků specificky požadovaných k racionální farmakoterapii

Součástí nemocničního lékárenství je poskytování klinicky orientované péče na úrovni odpovídající potřebám nemocnice, v přímé spolupráci s dalšími odborníky multidisciplinárního klinického týmu (lékař, lékárník, zdravotní sestra, psycholog, aj.).

Tato činnost je realizována aktivní účastí nemocničního lékárníka při optimalizaci farmakoterapie:

- v nutričním týmu s návazností na přípravu parenterálních a enterálních výživných směsí
- v onkologickém týmu s návazností na centralizovanou přípravu cytostatik
- v týmu pro moderní terapie v návaznosti na přípravu léčivých přípravků pro genovou terapii
- při sledování a vyhodnocování efektivity a kvality farmakoterapeutických zásahů a jejich využití v lékové politice nemocnice
- v práci komisí zabývajících se lékovou problematikou (komise léková, antibiotická, nutriční, etická, ekonomická, pro veřejné zakázky, pro zdravotnické prostředky)
- zabezpečením farmaceutického servisu při řešení lékových studií
- při sběru farmakoepidemiologických dat s jejich zpracováním do farmakoekonomických

výstupů

- při terapeutickém monitorování léčiv v tělních tekutinách a při interpretaci dat ve spolupráci s klinicko-farmakologickými nebo klinicko-biochemickými pracovišti
- při hodnocení individuální preskripce u hospitalizovaných pacientů s výstupy do jednodávkového, resp. vícedávkového systému, individuální dispensace léčiv
- poskytováním klinickofarmaceutické péče u hospitalizovaných i ambulantních pacientů
- v týmu pro zavádění a dodržování systému jakosti
- v expertních skupinách pro vytváření a zavádění standardů pro nemocniční lékárenskou péči

Nedílnou součástí péče je i poskytování informačního servisu pacientům a zdravotnickým pracovníkům, včetně edukace.

Nemocniční lékárenství se aktivně účastní

- na pregraduální přípravě studentů farmaceutických (popř. lékařských) fakult a studentů vyšších odborných škol
- na postgraduální přípravě zdravotnických pracovníků, zejména lékárníků a farmaceutických asistentů
- ve výzkumných projektech řešených samostatně nebo ve spolupráci s vědeckými, vysokoškolskými a zdravotnickými institucemi

Výukové a vzdělávací aktivity zajišťují pracoviště zařazená do systému akreditovaných zdravotnických pracovišť.

3. Předpoklady k dosažení cíle

Pro efektivní zajištění funkce nemocničního lékárenství je nezbytné zakotvení termínů nemocniční lékárenství, nemocniční lékárna a nemocniční lékárník do nově vytvářené legislativy v oblasti zdravotní péče, systému zdravotnických zařízení, zdravotnických pracovníků a jejich vzdělávání.

Je nezbytné stanovení minimálních věcných, technických a personálních podmínek vybavení nemocničních lékáren v kontextu s diferencovaným rozsahem dle poskytované lékařské péče. Rozsah této péče je třeba stanovit podle hodnotitelných kritérií, jako je počet a profil lůžek v daném zařízení, počet a profil zdravotnických pracovníků, počet a charakter prováděných klinických hodnocení, počet specializovaných center.

4.□□□ Pracovníci a jejich kvalifikace

Kvalifikačním předpokladem pro vedoucího lékárníka nemocniční lékárny je atestace v oboru nemocniční lékárenství. U vedoucích jednotlivých oddělení lékárny se vyžaduje specializace v příslušných oborech (nemocniční lékárenství, veřejné lékárenství, klinická farmacie, farmaceutická technologie, farmaceutická analýza), nebo vyšší specializace odpovídající vykonávané funkci jako je např. certifikovaný kurz v oboru onkologická farmacie, nutriční podpora. Nezbytností je zachování samostatného základního specializačního oboru nemocničního lékárenství a vytvoření podmínek pro potřebnou přípravu v tomto oboru. Pro farmaceutické asistenty je požadavkem pomaturitní studium v oboru odpovídajícím vykonávané činnosti či funkci a zavedení specializace nemocniční lékárenství.

Květen 2010